

Technické památky Třebíčska

Text: destinační kancelář Třebíčsko foto: Pavel Rybniček, Petr Ondráček

Na Třebíčsku se nachází několik technických památek, některé z nich jsou ojedinělé v rámci celé České republiky. Naplánujte si výlet k větrnému mlýnu, filtrům na čištění vody, do leteckého muzea nebo k nejvyšší sypané hrázi v České republice.

Větrný mlýn v Třebíči nevyužíval energii větru k drcení obilnin, ale k drcení kůry. Vzniklé třísko používali koželuhové k čištění kůží. Třísko vyráběly i jiné mlýny, ten v Třebíči byl postavený výhradně pro potřeby koželuhů. Později byla kůra drcena výkonnějšími parními stroji a mlýn přestal být využíván. Ne však na dlouho, budovu zakoupilo město a nechalo mlýn upravit na byty pro chudé. Co patro to jeden byt. Vnitřní expozice vás seznámí s tradičním trebičským řemeslem – koželužstvím i obuvnictvím. Dozvíte se zajímavosti o mletí třísla a poznáte příběh posledních nájemníků, na které ještě mnozí Třebíčané stále vzpomínají. Nedaleko mlýna překonává Libušino údolí železniční most. Po lávce pro pěší se vydejte k další trebičské zajímavosti – vodojemu na Strážné hoře. Železobetonová stavba umístěná nad městem se začala stavět v roce 1936. Vodárenská věž sloužila jako zásobárna vody pro město. Vodojem sloužil do přelomu 70. a 80. let 20. století. Poté přestal kapacitně stačit a byl nahrazen připojením na vodovodní soustavu z Mostiště a Vranova. V současné době slouží vodojem jako expozice vývoje trebičského vodárenství a v bývalé nádrži na vodu je projekční místnost. Vyhlídková plošina, která se nachází 20 metrů nad zemí, nabízí jedinečný výhled na město. Nejen dětem se bude líbit v Letec-

Větrný mlýn v Třebíči, foto: Pavel Rybniček

Větrný mlýn – další z prostor pro návštěvníky, foto: Pavel Rybniček

Větrný mlýn v Třebíči – interiér, foto: Pavel Rybniček

kém muzeu v Koněšíně. Muzeum vzniklo na místě bývalé radarové základny Koněšín. Najdete tady 30 objektů letecké techniky od malé stíhačky po velký dopravní letoun. Muzeum funguje také jako restaurátorská dílna. Do Náměstě nad Oslavou míří většina návštěvníků na zámek nebo k baroknímu mostu. V blízkosti nově zrekonstruované sokolovny a tenisových kurtů narazíte na jednu raritu. Dva válce představují pozůstatek čistírny odpadních vod. Jedná se o tzv. Schulzovy filtry. Mechanicko-biologická kanalizační čistírna byla postavena

jako experiment podle brněnského vzoru. Podobných bylo v Evropě málo. Biofiltry tvoří válcové nádoby, které byly vyplněné kamenivem. Odpadní voda přiváděná na horní okraj válců byla rozstříkována na kamennou náplň, na které byly mikroorganismy. Díky nim i komínovému efektu docházelo k odstraňování nečistot. Schulzovy filtry se zachovaly pouze v Náměstí nad Oslavou a ve Velké Británii. Pokud půjdete proti směru řeky otevře se vám zanedlouho typický pohled na Náměstí. Barokní most a nad městem zámek. Most přes

Schulzovy filtry v Náměstí nad Oslavou, foto: Petr Ondráček

řeku Oslavu dal postavit majitel náměstského panství hrabě Václav Adrian z Enkenvoirtu v roce 1737 na místě původního mostu, stržného povodní v roce 1706. Stavbu dokončili další majitelé panství Kufšejnové. Ti v roce 1744 nechali most osadit kolekcí 20 barokních soch, které umocňují jedinečnost této stavby. Vody řeky Jihlavy zadržuje nejvyšší sypaná hráz v České republice, která má úctyhodných sto metrů. Elektrárnu pod ní můžete navštívit, stejně jako nedaleké informační centrum Jaderné elektrárny Dukovany.

Vodojem na Strážné hoře, foto: Petr Ondráček

Strážná hora Třebíč, foto: Pavel Rybniček